

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

115. Cataium, & Sinae idem regnum, eius inuestigator F. Goes vir egregius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

constitisset; prohinc illam edicto passim ubique proposito ciuitati consistere voluit, quo pronuntiabat Cataneum falsa petitiuæ accusatione, purgationes ab eo acceptas edicto inferebat cum Mandarinorum Nanchinensium patentibus literis; iubebatque populum stultè sibi incertus metus deponere, & esse à Macaensibus securum; Edicti huius fiducia regrediebatur in Sinas Cataneus, cum Sabbatino de Vr̄sis illuc pridem destinato, sed videns adhuc nomen suum proscriptum rebellij, prope urbem Nanchinum pendere; nec edictione integratæ formæ, legitime deiectum, Sciaoceum diuertit, suoque aduentu quantum exhilarauit Aitaum, tantum cepit animo doloris, tabulam perlegens ad eius palatij decumanam portam, quâ sibi grandibus literis in diem, proximum, vadimonium dicebatur, addebatûrque fore vltimus, & decretorius causæ dies: qui fuit viri sapientissimi erga illum amoe singularis, Prætorio enim spectatoribus referto in tantæ causæ exitum arrectis; intranti Cataneo, nouo prorsus honoris genere, assurgit Aitaus; nutu iubet accedere propius; quærit cunctis audientibus, sine ille Lazarus Cataneus? & subridens iam, inquit, te nostri Siamenses sibi fecerant Regem; & regni tui annos, Dei imperium nominabant, atque in eam fabulam amicè ludens, tradit illi diploma, innocentie feridicis compertæ probationibus illustrè monumentum. Scribit ad Proregem se coram cognouisse, iniquissima illum calumnia oneratum. Scribit demùm ad Regem, metus ridiculos à Macaensibus, nec posse vnquam, si forte cuperent, de rebellionē cogitare. Sic tutus, & Victor Cataneus iter Nanchinum prosequitur; accitit de vr̄sis in aulam à Riccio. Infantis Martinezi pia ossa, ex compedibus & catenis facile agnita, Sciaoceum transfert Longobardus, vbi cohonestatur eius funus concitū etiam Ethnicorum, Christianis eius sanctitatem, istis animi robur deprædicantibus, quod iteratum est solemnus Macai cum sepulchro nostrorum est conditus. Hunc finem habuit tempestas Cantonensis, ex qua perspicue Patribus intelligi datum est, non esse nostrorum mansiones tam lubricis, infestæ in aduenas Prouinciæ motibus, & suspitionibus exponendas, & posse momento prona illarum ruina, extortas in præceps, toto regno trahi.

Sub hæc lugenti fratris nostri Martinezi iacturam Riccio, adest improuisus à P. Pimenta nostrorum per Indiam Inspector, alius frater Societate cum literis, ad inuestigandum Cataium terra missus, ex quo certum deinceps manebit posteris, Cataium & Sinas regnum esse duplici nomine; deinde terrestre in Sinas iter periculis plenum, minimeque tentandum. Iam quidem Riccius, vt aliàs dictum, pro indubitato nostris in Indiam, & Europam confirmat, Marci Pauli, Cataium nullum esse præter partem Sinatum dimidiã; vt fidem Riccio minorem nostri darent, quam Saracenorum quorundam fabulis, fecit Patrum nimia pietas, qui tunc in Mogore agebant: audiebant narrantes de immenso regno inter Septentrionem, & occasum sito; seiuncto

115.
Cataium, &
Sinæ idem
regnum, eius
inuestigator
F. Goes vir
egregius.

ab aliis, Christiano, templis, crebro clericis frequenti, & diuino cultu haud parcius quam in Europa florenti; quod intelligi de Sinis, ubique Ethnicis nequibat; posita igitur Catai Christianitate, facilis erat coniectura, longinquitate locorum & temporum tanta, eam syluescere; foreque opus glorioſæ virtutis; si redderetur decori pristino; aut de illo fortè veteri, syncero adhuc, & integro ab oculatis testibus certior fieret, & recrearetur vniuersa per orbem Ecclesia. Hæc Agra Mogoris vrbe primatia Goam scripta, multum probauit Inspector Indiæ Pimenta, & suggerenda Philippo tertio Regi Catholico curauit, cuius auspicijs Præfectus rebus Indicis Senatus decreuit è nostris aliquem debere quærendo Cataio destinari, mandauitque Protegi Arices de Saldagna, longæ, arduæque vestigationi necessaria omnia suffici; hanc verò Fratris Benedicto Goes, Pimenta commisit. Erat Goesio patria Villafrauca, vrbs S. Michaëlis vnus ex Tertiarijs Insulæ, dotes ab natura extimæ, cellitas animi, & excellentia ingenij rara, sed hanc de medio studiorum cursu, ætatis ardor in arma rapuit; milèsque in Indiam profectus, indolis generositate in effranem licentiam est abusus. Annos natus quinque & viginti Trauancorem appulit, vbi cum diuinus spiritus quo sibi vel vnde afflaret inſcium, media ferè leuca in sacellum pellexit, cum amicissimo milite, illic in statuam Deiparæ ligneam, Infantem Iesum sustententis, cum flexis genibus oculos figeret, apertis repente animi oculis, cœpit intueri quàm lubrico in ruinam loco, quàm prope ab inferis staret, admissorūque in Deum scelerum, & æternatum prospectu pœnarum ita cohorruiit vt dissolueretur in lachrymas, & tantorum impar nominum grauitati, præ sæuissimo dolore desperaret. Donec flentem quoque infantem contuens, & lactis instar ex eius oculis candentes guttas, refocillatus est animo, stupensque, ac tremens cum spectaculi locio, perspectam rem propius, classarijs cœteris nuntiauit, qui adorata cum fetu Virgine, machinarum omnium fragore sacram eius effigiem procul salutarunt; proximè deinde canterarijs catapultis, demum quoddam ornatus ditioris facultas deesset, cæsis arborum ramis sacelli fores, & parietes vestiere. Goes ad primam Sacerdotis nostri oportunitatem, exomologeti vitam omnem purgauit anteaactam, inſtititque eandem pœnis asperitatis illius nomina delere; ac ne illa nouis aliquando ingeret, Societatis ingressum Deo vouit. Iamque in ea vltra biennium egerat, cum oblatam non semel resumendorum studiorum facultatem constantissimè reiecit, causatus vita quam in seculo vixerat se ab Sacerdotio arceri, inuſitato tum iis qui præſunt deferendi Sacerdotij exemplo, tum adiutoribus rei domesticæ, continendi se gradu in quem adlecti sunt, neque verò hæc illi sua humilitas obfuit quo minus salutis animorum egregiam operam præstaret. Datus enim Hieronymo Xauerio, B. Xauerij nepoti, & Manueli Pinero, in Mogorem comes, apprimè sibi persicum idioma expedit, Regique Achabari, amabilitate morum & sanctimonia valdè carus, Christianam rem non mediocri-

106.
Goes imagine
ne B.V. con-
uertitur.